

Oponentský posudek diplomové práce Petry Pollákové **Nepravý portrét Beatrice Cenci a jeho vplyv na umenie a literatúru 18. až 21. storočí**

Autorka si vybrala veľmi zaujímavý, pro určitá období symptomatický prípad zobrazení ženy-mučednice, jejíž legenda se rozšířila po její exekuci a stala se zdrojem, spolu s původním obrazem, dobově nepodloženě připisovaným Guido Renimu, kultu ženy nevinné, krásné, týrané a současně vražedné. Autorka působivě sleduje zrození legendy a historii obrazu, a ukazuje jak se legenda a vizualita pomyslné Beatrice proměňovala, přetavovala a upravovala dle požadavků dobových představ ženské hrdinky. Na práci je cenné sledování tématu jak ve výtvarném umění, tak v literatuře, reklamní produkci (plakátu) a také ve filmu. Tato interdisciplinarita je u nás vzácná, tím spíše, že je založena na dobré znalosti zejména americké krásné literatury, na níž se diplomantka odvolává.

Příklady jsou voleny přesvědčivě a ukazují, jak legenda a její vizualizace přetrvává do dnešních dnů, byť se proměňuje záměr (kritika pokrytectví americké společnosti, zdůraznění sexuality oproti nevinnosti, zdůraznění snového charakter konkrétního příběhu apod.). To vše autorka přesvědčivě dokumentuje.

Tam, kde se píše o „osudové a nevyzpytatelná ženě“ na příkladu Shelleyho (s. 41), se nabízí otázka, do jaké míry se transformace ikonografického zobrazení střetává s pojetím *femme fatale*. Vděčí koncepcí *femme fatale* (viz. Bram Dijkstra, 1986) v něčem uvedené ikonografii či její legendě? Podobně bychom se mohli ptát, jako roli v posmrtné konstrukci Beatrice Cenci a její legendy jako předzvěsti *femme fatale* hraje Judita, v práci tak hojně uváděná (viz. Margarita Stecker: *Judith: Sexual Warrior. Women and Power in Western Culture*, New Haven-London 1998). A nakonec dotaz osobního rázu: neexistuje variace na portrét Beatrice Cenci v díle některého z Preraphaelitů?

K českému materiálu: existují nějaké reakce ne uvedený typus v českém prostředí, např. v okruhu Moderní revue? Julius Zeyer obraz z galerie Barbierini znal a není vyloučené, že v jeho tvorbě je představa krásné mučednice reflektována.

Nejsem si jist, zda přímo souvisí s Beatricí Cenci, ale s motivem Sibyl, tak častými v boloňské škole, o níž diplomantka píše, zcela určitě ano, fotografie

Karla Ludwiga Sibyla Delfská (1940), vytvořená jako aranžovaná fotografie dle detailu fresky Michelangelova Posledního soudu. Má oči takřka zalité slzami, látkovou orientalizující pokrývku hlavy, smyslová sexualita je v napětí s bází. I pro tuto fotografii by platilo, co napsala autorka: rozhodujícím nebyl skutečný vzhled mladé ženy na obraze, ale všeobecné představy, spojené s touto hrdinkou.

Petra Polláková napsala diplomovou práci velmi inteligentní, zajímavou a čtivou, a proto ji plně doporučuji k obhajobě.

V Praze 18.1. 2010

Prof. Vojtěch Lahoda